

Σταυρόν χαράξας Μωσής

[/ Γενικά](#)

Image not found or type unknown

Τούτος ο εισοδικός λόγος προτάσσεται από τον Μελωδό Κοσμά, Μοναχό στη Μονή του Αγίου Σάββα στην Παλαιστίνη και στη συνέχεια Επίσκοπο Μαΐουμά, ως το πρώτο τροπάριο της πρώτης Ώδής του Κανόνα του Σταυρού, ο οποίος ψάλλεται ανήμερα της εορτής της Υψώσεως του Τιμίου Σταυρού, προκειμένου να εξάρει του Σταυρού τα τρόπαια.

*Νίκος Ι. Νικολαΐδης,
Ομότ. Καθηγητής Πατερικής Θεολογίας
Θεολογικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών*

Η Εκκλησία μας στην ορθρινή Ακολουθία της από την πρώτη μέχρι και τις έξι

Αύγουστου, και στη συνέχεια, μετά την εορτή της Κοιμήσεως της Θεοτόκου και μέχρι την εορτή της Υψώσεως του Σταυρού, μελωδεί το πρώτο τροπάριο εκάστης Οδής, αποκαλώντας το άθροισμα τούτο “Καταβασίαι”. Και το προσωνύμιο αυτό τους δόθηκε, διότι, κατά την αρχαία λειτουργική πράξη, οι χοροί των ψαλτών κατέβαιναν από τα αναλόγια τους και στέκονταν, ψάλλοντας, στο δάπεδο του ναού.

Έχει λεχθεί, και αυτό είναι θεολογικά σοφό, ότι οι ύμνοι της Εκκλησίας μας συνιστούν και εκφράζουν τον πλούτο της Όρθόδοξης Θεολογίας και εύλαλα διερμηνεύουν “το απόθετον κάλλος” και “τον κεκρυμμένον πλούτον της Θείας Αποκαλύψεως”, αφού αναβλύζουν το μυρίπνοο πεντόσταγμα της θεοτικής εκκλησιαστικής ζωής και εμπειρίας.

Και εδώ είναι εύκαιρο να προτρέξομε τους θεοσεβείς Χριστιανούς, να αποκτήσουν τα λειτουργικά μας βιβλία, ώστε αφ’ εσπέρας να μελετούν τους ύμνους της επομένης εορτολογικής Ακολουθίας. Οπότε και θα αποβαίνει προσιτός σ’ αυτούς ο πλουτισμός τούτος της Εκκλησίας μας.

Ωστόσο, για να υπαναφέρομε, κατά τον ιερό Δαμασκηνό, “την τρίπιν”, δηλαδή την καρίνα του λόγου στο προκείμενο θέμα, ο ιερός Κοσμάς με το υπό αναφορά τροπάριο: “Σταυρόν χαράξας Μωσής...” και με τον σύνολο Κανόνα του Σταυρού μεμεστωμένα συνάπτει την Παλαιά με την Καινή Διαθήκη και ευθυδρομεί τα ορμήματά του ζώντος ύδατος, του λόγου του Θεού, ώστε αυτά να εκβάλλουν και “να ευφραίνουνσι την πόλιν του Θεού” (Ψαλμ. 45, 4), δηλαδή την Έκκλησία και τα πιστά μέλη της.

Είχαν εξέλθει, επιτέλους, οι Εβραίοι από τη δουλεία της Αιγύπτου, ύστερα από πολλές αμφιθυμίες και παλινωδίες του Φαραώ. Αλλά η μετάλλαξη της γνώμης του Φαραώ έφερε τα πλήθη των Εβραίων μπροστά στο φρικτό δίλημμα: Η της αδυσώπητης σφαγής τους από τους τριστάτες Αιγυπτίους η του καταποντισμού τους στο υγρό στοιχείο της Ερυθράς Θάλασσας. Οπότε η κατά του Μωϋσή “μήνις” ήταν απειλητική.

Και ο άνθρωπος του Θεού, ο Μωϋσής, ενάντια στον θανάσιμο κίνδυνο, παρέταξε, όχι αντίστοιχους των Αιγυπτίων πανοπλίτες, αλλά του Θεού τη δύναμη. “Σταυρόν χαράξας Μωσής επ’ ευθείας ράβδω την Ερυθράν διέτεμε, τω Ισραήλ πεζεύσαντι· την δε επιστρεπτικώς, Φαραώ τοις άρμασι κροτήσας ήνωσεν, επ’ εύρους διαγράψας το αήττητον όπλον...”.

Ήταν το “Σημείον του Σταυροῦ”, το οποίο διαγράφηκε με το κτύπημα της ράβδου και τη σκιά του σώματος του Μωϋσή, ώστε “η άβατος και κυμαινόμενη θάλασσα”

να καταστεί βατή από τους κατατρεγμένους Ισραηλίτες. Αλλά και στη συνέχεια “ο μέλας πόντος” να καταπνίξει “άρδην” την φαραωνίτιδα πανστρατιά, όπως μελωδεί ένα άλλο σχετικό τροπάριο της Εκκλησίας μας.

Το συνεσταλμένο, όμως, του χώρου μας εδώ δεν μας επιτρέπει να επεκτείνουμε τον λόγο και σε άλλα σημεία του Σταυρού, όπως της μεταποίησης του πικρού νερού της Μερράς σε γλυκύ, η της ύψωσης του χάλκινου φιδιού και της ίασης από τα θανατηφόρα δήγματα των έχιδνών στην έρημο, η της ύψωσης των χεριών του Μωϋσή και της νίκης των Εβραίων κατά των εχθρών τους, όπως και άλλα πολλά.

Γι’ αυτό και περιοριζόμαστε στο σημαντικό της θεολογίας του Σταυροῦ ως μέσου σωτηρίας και τρόπου ζωής. Τούτο, ακριβώς, συνοψίζει θεόσοφα ο απόστολος Παύλος σ’ ένα μοναδικό διθύραμβό του για τον Σταυρό, λέγοντας: “Εμοί δε μη γένοιτο καυχάσθαι ει μη εν τω Σταυρώ του Κυρίου ήμών Ιησού Χριστού δι’ ου εμοί κόσμος εσταύρωται καγώ τω κόσμω” (Γαλ. στ’ 14). Συνήθως, οι άνθρωποι καυχώνται για τα κατορθώματά τους η για άλλα σημαντικά η ασήμαντα πράγματα. Εδώ ο Απόστολος καυχάται για τον Σταυρό του Χριστού, ένας τρόπος καταδίκης και εκτέλεσης επώδυνος και επαίσχυντος για την εποχή εκείνη, όπως και το βιβλίο του Δευτερονομίου αναφέρει και επαναλαμβάνει ο Παυλος: “Επικατάρατος πας ο κρεμάμενος επί ξύλου” (Γαλ. γ’ 13).

Αυτή, όμως, η επαίσχυντη τιμωρία στο πρόσωπο του Χριστού μεταποιείται σε δόξα του Χριστού αλλά και δόξα και τρόπο ζωής των ανθρώπων. Αφού ο Χριστός μας εξαγόρασε με το σταυρικό του θάνατο από την κατάρα της αμαρτίας και “ήνωσε τα το πριν διεστώτα” και μας έφερε στις αγκάλες τις πατρικές του Κυρίου και Θεού μας. “Χριστέ μου, πάνω στον Σταυρό άνοιξες τις αγκάλες σου, για να μας βάλεις όλους μέσα σ’ αυτές”, έλεγε με λυγμούς ο μακαριστός άγιος Γέροντας Παναγής της κατεχόμενης από τους Τούρκους σήμερα Λύσης της Κύπρου.

Ωστόσο, για να γίνει η μέθεξη του Σταυρού και των δωρημάτων του κτήμα και βίωμα του καθενός μας, απαραίτητη προϋπόθεση είναι ο σταυρικός τρόπος της ζωής μας, όπως εκφράζεται από τον απόστολο Παύλο: “Οι δε του Χριστού, την σάρκα (τον αμαρτωλό εαυτό τους) εσταύρωσαν συν τοις παθήμασι και ταις επιθυμίαις” (Γαλ. ε’ 24).

Αλλά και παράλληλα με τούτο, οφείλομε, κατά τον άγιο Μάρκο τον Ασκητή, ο καθένας μας να σηκώνει τον σταυρό είτε της αδικίας, τον οποίο η κακία του κόσμου μας φορτώνει, είτε της αγάπης

του Θεού, που με τις διάφορες δοκιμασίες, εναποθέτει στους ώμους μας ο Κύριος.

Και εδώ πρέπει να έχουμε βέβαιη τη συνείδηση, ότι, όσο βαρύς και αν είναι ο σταυρός αυτός, η αγάπη του Θεού και η πιστότητά του είναι υπέρτερες, αφού, πάλι κατά τον απόστολο Παύλο, “πιστός ο Θεός, ος ουκ εσαεί υμάς πειρασθήναι υπέρ ο δύνασθε. Αλλά ποιήσει συν τω πειρασμώ και την έκβασιν του δύνασθαι υμάς υπενεγκείν” (Α΄ Κορ. ι΄ 13).

Ιδού, λοιπόν, γιατί προβάλλεται ο Τίμιος Σταυρός από την Εκκλησία μας αλλά και ιδού, γιατί καλούμαστε οι πιστοί, εν έργω και λόγω, να αίρομε τον δικό μας τον σταυρό. Και, αναμφίβολα, η άρση του σταυρού μας μπορεί να αποβαίνει πολλές φορές επώδυνη. Ωστόσο, την Ερυθρά Θάλασσα της ζωής μας, μόνο με τη δυναμική του Σταυρού του Χριστού, θα τη διαπεράσομε, αφού, κατά και μετά τη σταύρωσή μας θαμποφέγγει και ανατέλλει ολόλαμπρος ο ήλιος της ανάστασης.

Πηγή: Μηνιαίον Ορθόδοξον Χριστιανικόν Περιοδικόν «Αγία Λυδία», Έτος 43ο, Τεύχος 510, Σεπτέμβριος 2015.